

СПЕЦИФІКА УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПЕРЕМОВИН

Усний переклад в дипломатії – це не лише механічна передача слів з однієї мови іншою, а складна когнітивна і комунікативна діяльність, що вимагає від перекладача глибокого розуміння контексту, стилістичних особливостей та культурних кодувань обох мов. Зокрема, в умовах міжнародних перемовин між Німеччиною та Україною перекладачі виступають як мовні й культурні медіатори, які забезпечують не лише точність висловлювань, а й збереження дипломатичного тону, логіки аргументації, інтенцій і стратегій комунікації сторін.

У сучасному глобалізованому світі, де дипломатичні відносини формують не лише політичний ландшафт, а й економічну та безпекову взаємозалежність держав, перекладач стає невидимим, але критично важливим учасником перемовного процесу. Помилки у перекладі – лексичні, синтаксичні чи прагматичні – здатні спотворити зміст повідомлення, змінити його інтерпретацію і, як наслідок, призвести до комунікативних збоїв, непорозумінь або дипломатичних ускладнень. Саме тому науковий аналіз специфіки усного перекладу в дипломатії набуває дедалі більшої актуальності, особливо в аспекті українсько-німецького міждержавного діалогу.

Цій проблематиці присвячено низку досліджень, зокрема наукових праць, які мають практичну спрямованість і базуються на аналізі автентичних текстів дипломатичних угод та публічних виступів високопосадовців. Так, у колективному дослідженні авторів Олени Камінської, Катерини Тулюлюк, Зої Куделько та Алли Ткач простежується

міжмовна і міжкультурна динаміка дипломатичного дискурсу в українсько-німецькому контексті. Авторки звертають увагу на важливість коректного відтворення формул ввічливості, стилістичних конвенцій, типових конструкцій договорів, а також на значення ієрархії та дипломатичного етикету для формування правильного перекладацького рішення [1].

Водночас, у праці Ж. Деліля та Дж. Вудсворт простежується історичний, функціональний і соціокультурний вимір перекладу в дипломатичному середовищі. Автори підкреслюють, що перекладачі беруть безпосередню участь у процесі дипломатичної комунікації, а від їх здатності коректно передавати зміст висловлювань з урахуванням мовних норм і культурного тла залежить результат переговорів на міждержавному рівні [2].

На нашу думку, ці наукові підходи слушно відображають головні виклики, що постають перед перекладачем у дипломатичних умовах: з одного боку – необхідність точно передати зміст і тональність висловлювання, з іншого – вміння адаптувати його до культурно-комунікативної традиції цільової аудиторії. Саме в такому поєднанні технічної точності та гнучкої інтерпретації й полягає суть професійної дипломатичної інтерпретації. Зокрема, у німецько-українському контексті це часто означає необхідність трансформувати синтаксично складні, концептуально насичені висловлювання німецькою мовою у зрозумілу, але все ж дипломатично вивірену форму українською.

Усний переклад під час міжнародних дипломатичних перемовин, зокрема між Німеччиною та Україною, має специфічні вимоги, які виражаються в необхідності точності, культурній чутливості та здатності до адаптації. Під час таких переговорів перекладач виступає не лише як передавач інформації, а й як культурний та мовний медіатор, що забезпечує точність висловлювань і зберігає дипломатичний тон. Зокрема, це стосується питань, пов'язаних із зовнішньою політикою, підтримкою та

безпековими питаннями, що є центральними у відносинах між Україною та Німеччиною.

Наприклад, в одному з інтерв'ю Олаф Шольц підкреслює: *«Die NATO hat in Vilnius und Washington Beschlüsse zu diesem Thema gefasst, die auch einen klaren Weg aufgezeigt haben. Diese Beschlüsse habe ich uneingeschränkt unterstützt und halte sie für richtig»* [3]. Переклад цієї фрази має не лише точно передати зміст, але й зберегти політичний підтекст і рішучість висловлювання. Відповідний переклад звучить так: «НАТО ухвалило рішення в Вільнюсі та Вашингтоні, які визначили чіткий шлях, і я беззастережно підтримую ці рішення, вважаючи їх правильними». При перекладі таких висловлювань необхідно враховувати не лише лексичні особливості, а й прагматичну функцію цього висловлювання в контексті міжнародних відносин.

Водночас, важливим є точне відтворення тональності і контексту висловлювань, що стосуються війни і дипломатичних переговорів з Росією. Шольц зазначає: *«Ich habe lange mit dem russischen Präsidenten gesprochen, sowohl vor als auch nach Beginn des Krieges. Wir waren in vielen Punkten nicht einer Meinung, insbesondere über die Bedingungen, die ihn zu diesem Angriffskrieg geführt haben»* [3]. У такому випадку, перекладач має зберегти не лише точність, але й передачу емоційного тону і політичної риторики. Переклад: «Я довго говорив з російським президентом, як до, так і після початку війни. Ми в багатьох питаннях не погоджувалися, зокрема щодо умов, що призвели його до цього агресивного конфлікту». Тут перекладач повинен дотримуватися балансу між технічною точністю і дипломатичним етикетом, щоб уникнути непорозумінь і зберегти чіткість політичної позиції.

Ці приклади демонструють, як важливо в усному перекладі передавати не лише точний зміст, а й тональність, стратегії і дипломатичні наміри сторін. Перекладач має враховувати контекст і культуру мови, що дозволяє забезпечити ефективний комунікаційний процес, уникати

перекручувань і забезпечувати правильне сприйняття висловлювань.

У висновку слід зазначити, що усний переклад в контексті міжнародних дипломатичних перемовин – це набагато більше, ніж просто передача слів з однієї мови на іншу. Це складний процес, який вимагає від перекладача глибокого розуміння не лише мовних структур, але й тонкої дипломатичної логіки, культурних відмінностей і політичних стратегій. У цьому контексті, перекладачі між Україною та Німеччиною виступають не лише як мовні посередники, але й як медіатори, що допомагають підтримувати безперервний діалог, зберігаючи дипломатичний стиль, належну інтерпретацію намірів і стратегічних цілей кожної зі сторін.

Усний переклад у дипломатії вимагає від перекладача не лише лексичної точності, але й здатності адаптувати висловлювання до культурних особливостей іншої країни. При цьому важливо зберігати чіткість комунікації, адже навіть найменші помилки можуть мати значні наслідки, порушуючи дипломатичну рівновагу. Наприклад, трансформація складних конструкцій німецької мови в українську потребує не лише точності, але й уважного підходу до стратегічних нюансів, що містяться в мовному посланні. Виступи лідерів, таких як Олаф Шольц, часто містять багатозначні фрази, які потрібно передати так, щоб не втратити політичного сенсу і не створити нових розбіжностей.

Перекладач у цьому процесі виконує функцію не просто мовного посередника, а й комунікаційного мосту, який дозволяє сторонам зрозуміти один одного без ризику виникнення непорозумінь. Проте за цією важливою роботою стоїть величезний професіоналізм і майстерність – здатність миттєво реагувати на будь-які зміни в мовній ситуації та адаптувати переклад під конкретні вимоги переговорного процесу.

Загалом, переклад під час міжнародних дипломатичних перемовин – це не просто технічний процес, це важливий інструмент, який допомагає формувати правильне розуміння між державами, і його успіх значною мірою залежить від рівня компетенції перекладачів, їх здатності не тільки

точніше передавати зміст, а й враховувати всі культурні, політичні та соціальні аспекти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Kaminska, O., Tulyulyuk, K., Kudelko, Z., & Tkach, A. (2023). Professional diplomatic language in the Ukrainian-British and Ukrainian-German international agreements at the turn of the XX – XXI centuries. *Amazonia Investiga*, 12(66), 55–63
2. Translators through history / ed. by J. Delisle, J. Woodsworth. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing, 1995. – xvi, 345 p.
3. Bundesregierung. (2024, 2 грудня). Mitschrift Pressekonferenz. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/aktuelles/kanzler-pk-kyjiw-2322894> (дата звернення: 18.04.2025).